

ลดการติดเชื้อสายสวนหลอดเลือดดำโดยใช้ 2 % Chlorhexidine in 70% Alcohol ทำแผล Reduced
Double Lumen Catheter Infection by using 2 % Chlorhexidine in 70% Alcohol for wounds

นางพรพิมล อินทนนท์และนางสาวศิริรัตน์ จันตรี

หน่วยไตเทียม โรงพยาบาลศรีสะเกษ

บทนำ

ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือด ผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องฟอกเลือดอย่างเร่งด่วน แพทย์จะพิจารณาใส่สายสวนหลอดเลือดดำชั่วคราวที่ตำแหน่ง Internal jugular หรือ Femoral Vein หน่วยไตเทียมโรงพยาบาลศรีสะเกษมียอดผู้ป่วยที่รับบริการที่ต้องได้รับการใส่สายสวนหลอดเลือดดำชั่วคราวเฉลี่ย 10-20 ราย/เดือน พบว่าระยะเวลาการใส่สายสวนหลอดเลือดดำมากกว่า 90 วัน ในปีงบประมาณ 2562, 2563 และ 2564 ร้อยละ 29.8, 25.1 และ 20 ตามลำดับ อัตราการติดเชื้อในผู้ป่วยที่ใส่สายสวนหลอดเลือดดำ ปี 2562, 2563 และ 2564 ร้อยละ 4.32, 3.17 และ 3.09 ต่อ 1000 วันใส่สายสวนตามลำดับ บางรายมีความจำเป็นต้องนอนโรงพยาบาลเพื่อรักษาภาวะติดเชื้อ แนวทางการปฏิบัติการทำแผลของหน่วยไตเทียมเดิมใช้ povidine และ 70% Alcohol จากการศึกษาคุณสมบัติของน้ำยาพบว่า 2% Chlorhexidine ใน 70% Isopropyl Alcohol เป็นยาทำลายเชื้อที่ดีเนื่องจากออกฤทธิ์ทำลายเชื้อได้รวดเร็ว มีฤทธิ์กว้าง และมีฤทธิ์อยู่นาน 48 ชั่วโมง หน่วยไตเทียมโรงพยาบาลศรีสะเกษ จึงได้นำ 2% Chlorhexidine ใน 70% Isopropyl Alcohol มาใช้ในการทำแผลผู้ป่วยที่มีสายสวนหลอดเลือดดำ เพื่อลดอัตราการติดเชื้อ โดยการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายทุกรายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมที่หน่วยไตเทียม 1 โรงพยาบาลศรีสะเกษ ผ่านทางสายสวนคาหลอดเลือดดำ ในระหว่าง เดือน มกราคม 2565 – กันยายน 2565 ผลการศึกษาพบว่า หลังจากเริ่มใช้น้ำยา 2% Chlorhexidine ใน 70% Isopropyl Alcohol มาใช้ในการทำแผล DLC พบว่าอัตราการติดเชื้อจากแผล DLC ลดลงจากเดิมปี 2564 พบอัตราการติดเชื้อ 3.09 /1,000 วันใส่ ในปี 2565 อัตราการติดเชื้อสายสวนคาหลอดเลือดดำลดลงเป็น 1.20/1,000 วันใส่ คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของน้ำยาฆ่าเชื้อที่ผิวหนังเพื่อลดการติดเชื้อที่เกิดจากการสายสวนคาหลอดเลือดดำของ Maki FG. และคณะในปี 1991 เป็นการศึกษาชนิด prospective RCT 668 ราย ใน ICU ศัลยกรรม พบว่า Chlorhexidine มี catheter colonization rate ต่ำสุด 2.3 / 100 catheters และ catheter – related infection ต่ำสุด 0.5/100 catheters สอดคล้องกับการศึกษาในปี 2002 ของ Chaiyakunapruk N. และคณะ รวบรวม 8 randomized trials 4143 ราย พบว่า Chlorhexidine ลดการเกิด catheter – related infection ได้ประมาณ 50 % เมื่อเปรียบเทียบกับ 10% Povidine iodine และสมาคม

โรคไต และสมาคมพยาบาลโรคไตแห่งประเทศไทย ได้แนะนำให้ใช้ Chlorhexidine ในการดูแลสายสวนคาหลอดเลือดดำเช่นกัน

ข้อเสนอแนะศึกษาในครั้งต่อไป ศึกษาเรื่องระยะเวลาการใช้ Chlorhexidine ความเข้มข้นของ Chlorhexidine กับการลดอัตราการติดเชื้อของผู้ป่วยที่ใส่สายสวนคาหลอดเลือดดำ รวมถึงภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ เช่น การระคายเคือง